

INGILIZ TILINI O‘QITISHDA ZAMON TALABIDAGI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH KO‘NIKMASI

Hamroqulov Oybek Xayrullo o‘g‘li

Ziyodullayev Adham Yo‘ldosh o‘g‘li

Daminov Ahror Akram o‘g‘li

Chirchiq davlat pedagogika universiteti, Turizm fakulteti

Xorijiy til va adabiyot:ingiliz tili yo‘nalishi 2 – bosqich talabalari

oybekhamroqulov697@gmail.com

ziyodullayev229@gmil.com

ahrorbekdaminov91@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada ingliz tilni ikkinchi til sifatida o‘rganayotgan matkhab o‘quvchilari uchun mo‘ljallangan va samarali hisoblangan turli yangi pedagogik va metodologik yo‘llar orqali darsni samarali tashkil etish borasida ma’lumot berishga harakat qilingan.

Kalit so‘zlar: Ingliz tili; texnologiya; o‘qitish; o‘rganish; zamonaviy texnologiya; ta’lim integratsiyasi; ta’limni raqamlashtirish.

Аннотация: В данной статье предпринята попытка предоставить информацию об эффективной организации урока посредством различных новых педагогических и методических способов, которые разработаны и считаются эффективными для школьников, изучающих английский язык как второй язык.

Ключевые слова: английский язык; технологии; преподавание; обучение, современные технологии, Интеграция образования, Цифровизация образования.

Annotation: This article attempts to provide information on the effective organization of the lesson through various new pedagogical and methodological methods that have been developed and are considered effective for students who learn English as a second language.

Key words: English; technology; teaching; learning; modern technology; educational integration; digitalization of education.

Kirish:

Zamonaviy texnologiyalarning rivojlanishi hayotimizning barcha jabhalarini, jumladan, ta’limni ham misli ko‘rilmagan darajada o‘zgartirdi. Butun dunyo hukumatlari axborot texnologiyalari infratuzilmasi va tizimlarini takomillashtirish hamda ta’lim texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlarini

kengaytirish uchun ta'limga katta mablag' sarflab, ta'limga texnologiyalarni joriy etishga katta ahamiyat berilmoqda.

Zamonaviy texnologiyalarni ta'limga integratsiya qilish to'xtatib bo'lmaydigan tendentsiyaga ko'z o'ngimizda aylanmoqda. Turli darajadagi o'qituvchilardan ta'lim jarayonida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish malakasiga ega bo'lish talab etiladi.[1] Biroq, tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, sinfda texnologiya integratsiyasi qoniqarli emas [2].

Ushbu maqolada ingliz tilini o'qitishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning nazariy jihatlarini, an'anaviy o'qitish usullarining kamchiliklari hamda ingliz tilini chet tili sifatida o'qitish va o'rganishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning afzalliklari tahlil qilinadi. Ingliz tili ta'limi texnologiyasi, ingliz tili o'qituvchilari uchun o'qitishda zamonaviy texnologiyalarni integratsiyalash uchun ma'lumotnomalar sifatida muhokama qilinadi. Ingliz tili ta'limida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning ilmiy jihatlarini va afzalliklarini yaxshiroq tushunish va ingliz tili o'qituvchilari va o'qituvchilarini zamonaviy texnologiyalarni o'qitishga integratsiya qilishga undashdir. Bundan tashqari, ushbu maqola zamonaviy texnologiyalarni ta'lim muassasalariga samarali integratsiyalashuviga ta'sir etuvchi omillarni ko'rib chiqadi va ta'lim siyosatini ishlab chiquvchilarga samarali ta'lim haqida ma'lumot beradi. Zamonaviy texnologiyalarning rivojlanishi ta'limda katta o'zgarishlarni keltirib chiqardi, bu ta'lim muhiti, o'qitish mazmuni, o'quv shakli va boshqalarning o'zgarishi bilan tasdiqlanadi. “Ko'pgina tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, zamonaviy texnologiyalar ta'lim natijalarini yaxshilashi mumkin.”[3] Shu sababli, butun dunyo hukumatlari zamonaviy texnologiyalarni joriy etish integratsiyasiga katta ahamiyat bermoqda.

Masalan, AQSH Ta'lim Departamenti “Milliy ta'lim texnologiyalari rejasi 2010 (NETP2010)”ni e'lon qildi, o'quvchilarning o'qishini yaxshilash uchun kundalik shaxsiy va kasbiy hayotimizda qo'llaniladigan ilg'or texnologiyalarni butun ta'lim tizimimizga tatbiq etishga qaratilgan; Buyuk Britaniya ta'limda texnologiyadan foydalanishning afzalliklari haqida odamlarning xabardorligini oshirish uchun "Texnologiyalarni qo'llash strategiyasi va keyingi avlod o'quv kampaniyasi"ni boshladi; Xitoy, shuningdek, texnologiyani ta'limga integratsiyalashuvini kuchaytirish uchun "Ta'limni raqamlashtirishning o'n yillik rejasi (2011-2020)"ni ham chiqardi. Mavjud ta'lim siyosatiga ko'ra, ko'plab ta'lim texnologiyalari sinflarga journey qilingan va o'qituvchilar o'quvchilarning akademik samaradorligini va texnologik savodxonligini oshirishga erishish uchun o'qitishda texnologiyani integratsiyalashga da'vat etiladi.

Ushbu maqola ingliz tilidagi ta'limni yaxshilash uchun zamonaviy texnologiyalardan foydalanishni taklif qilishga qaratilgan. Zamonaviy texnologiyalarning paydo bo'lishi va zamonaviy texnologiyalarning ta'limga

afzalliklarini isbotlagan tadqiqotlar biz ingliz tilini o‘qitish va o‘rganishning yanada samarali usuliga erishish uchun ingliz tili ta’limida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishimizni taklif qiladi. Ushbu maqolada integratsiyaning nazariy jihatlarini yoritilgan texnologiyasini ingliz tili ta’limiga kiritish va ingliz tilini o‘qitish va o‘rganishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning afzalliklari haqida gap boradi. Bundan tashqari, ta’limda zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanish bo‘yicha takliflar ham berilgan.

Tadqiqotlar metodologiya

Tadqiqotda, asosan, zamonaviy texnologiyalarni ingliz tili ta’limiga integratsiyalashning nazariy asoslari, an’anaviy o‘qitish usullarining kamchiliklari, ingliz tilini o‘qitish va o‘qitishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning afzalliklarini tahlil qilish orqali sifat metodologiyasi qabul qilingan. Ingliz tili ta’limi uchun zamonaviy texnologiyalardan foydalanish bo‘yicha Web of Science va SCOPUS jurnallarida chop etilgan oldingi tadqiqot va konferentsiya materiallaridan foydalaniladi. Zamonaviy texnologiyalarni qanday qilib samarali integratsiya qilish kerak? Zamonaviy texnologiyalardan foydalanish ingliz tilini o‘qitish va o‘rganish samaradorligi sezilarli darajada oshirishi mumkin, bu ko‘plab tadqiqotlar bilan tasdiqlangan. Zamonaviy texnologiyalarni ta’limga integratsiyalash butun dunyo bo‘ylab ta’limning milliy strategiyasiga aylandi. Biroq, zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanish darsda texnologiyani joriy etishdan ko‘ra ko‘proq foydaliroqdir. Ya’ni, texnologiyaga ega bo‘lish o‘qitishda texnologiyaning muvaffaqiyatli integratsiyasini anglatmaydi. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatdiki, maktablar texnologiyaga boy bo‘lsa-da, ko‘plab mamlakatlarda sinfda o‘qitishda hali ham an’anaviy o‘qitish usullari ustunlik qiladi. Bu xuddi yangi poyabzal kiyish, lekin eski kiyimda yurish kabi yo‘l. Masalan, ko‘pgina mamlakatlarda o‘quv xonalari interfaol doskalar bilan jihozlangan. Biroq, ko‘pgina o‘qituvchilar ularni kurs dasturlarini taqdim etish uchun ishlatiladigan oddiy taqdimot vositalari sifatida qabul qilishadi. Bunday holda, sinfda o‘qitish hali ham talabalarga emas, balki o‘qituvchiga qaratilgan. Tadqiqot shuni ko‘rsatdiki, o‘qituvchilarning texnologik kompetentsiyalari sinfda o‘qitishda texnologiyadan samarali foydalanishga ta’sir qiluvchi asosiy omil hisoblanadi, chunki texnologiyaning o‘zi ta’limga ta’sir qila olmaydi va uning ta’limga ta’siri faqat texnologiyadan foydalanishning bevosita amaliyotchisi bo‘lgan o‘qituvchi orqali amalga oshirilishi mumkin. Shu sababli, texnologiyadan faol sinfda o‘qitish uchun samarali foydalanish uchun o‘qituvchilarning texnologik kompetentsiyasiga ahamiyat berish kerak. Pedagogik kadrlarni zamonaviy texnologiyalardan foydalanish malakasini oshirishga alohida e’tibor qaratish lozim. Bu ta’lim siyosatchilari, maktab rahbarlari, o‘qituvchilari, o‘qituvchilari va boshqalarning birgalikdagi sa’y-harakatlarini talab qiladi. Ta’lim siyosatini ishlab chiquvchilar va maktab rahbarlari o‘qituvchilarni faqat texnologiya dasturiy ta’minoti va apparat vositalari haqidagi

bilimlar o‘rniga o‘qitishni yaxshilash uchun texnologiyadan qanday foydalanishni o‘rgatish rejalarini amalga oshirishlari kerak. O‘qituvchilar texnologiya o‘qitish va o‘qitishga olib kelishi mumkin bo‘lgan samaradorlikdan xabardor bo‘lishi va uni o‘qitish amaliyotiga faol kiritishi kerak. Ta’kidlash joizki, o‘qituvchilar o‘quv jarayoniga rasmlar, tasvirlar, audio, video, animatsiya va boshqalarni olib kelish uchun texnologiyadan foydalanadilar, sinfdagi darslarni yanada qiziqarli va zavqli qiladilar, ularning maqsadi o‘qitish ehtiyojlariga xizmat qilish, ya’ni. nafaqat o‘yin-kulgi uchun, balki o‘rganish natijalarini yaxshilash. Ta’lim maqsadini va ushbu maqsadga erishish uchun texnologiyadan qanday qilib eng yaxshi foydalanish mumkinligini tushunish kerak.

Muhokama va natijalar

Zamonaviy texnologiyalarning ta’lim jarayoniga integratsiyalashuvi, xususan, ingliz tilini o‘qitishda katta samaradorlik kasb etmoqda. Raqamli vositalar, mobil ilovalar, virtual ta’lim platformalari (masalan, Google Classroom, Zoom, Quizlet, Duolingo, Kahoot!) yordamida darslar interaktiv va qiziqarli tus olmoqda. Ayniqsa, talaffuzni yaxshilash, eshitish ko‘nikmalarini rivojlantirish va so‘z boyligini oshirishda sun’iy intellektdan foydalanish o‘quvchilar uchun katta imkoniyatlar eshigini ochmoqda. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, texnologiya asosida olib borilgan ta’lim jarayonlari o‘quvchilarning o‘zlashtirish darajasini oshiradi, ularning mustaqil ta’lim olish ko‘nikmalarini shakllantiradi. Ayniqsa, individual yondashuv imkoniyati kuchayadi — har bir o‘quvchi o‘z darajasiga mos kontentni mustaqil o‘rganishi mumkin. Biroq, bu jarayon samarali bo‘lishi uchun o‘qituvchilar yetarli malaka va texnologik savodxonlikka ega bo‘lishlari lozim. Aks holda, texnologiyadan noto‘g‘ri foydalanish dars sifati va o‘quvchining e’tiborini tushirib yuborishi mumkin. Shu sababli, texnologiyalardan foydalanish bo‘yicha doimiy o‘quv seminarlarini tashkil etish muhimdir. Natijada, ingliz tilini o‘qitishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish samarador ta’limni yo‘lga qo‘yish, o‘quvchilar faoliyatini faollashtirish va dars jarayonini raqamlashtirishda muhim vositaga aylangan. Kelgusida bu yo‘nalishdagi yondashuvlarni yanada takomillashtirish, ilg‘or xorijiy tajribalarni joriy etish orqali ta’lim sifatini oshirishga erishish mumkin.

Xulosa va takliflar

Ushbu maqolada texnologiya integratsiyasining nazariy asoslari va ingliz tilini o‘qitish va o‘rganishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning afzalliklari muhokama qilindi. Zamonaviy texnologiyalar ingliz ta’limiga ko‘p jihatdan foyda keltirishi mumkinligi sababli, ingliz tilini o‘qitish va o‘rganishga zamonaviy texnologiyalarni integratsiyalashgan holda an’anaviy o‘qitish usullarini isloh qilish muhimdir. Texnologiyadan to‘g‘ri foydalanilsa, ingliz tili ta’limi samaradorligini sezilarli darajada oshirishi inkor etib bo‘lmaydigan haqiqat bo‘lsa-da, zamonaviy texnologiyalardan unumli foydalanish o‘qituvchilarning zamonaviy texnologiyalardan

ta’lim maqsadlarida foydalanish bo’yicha bilimlarini o’z ichiga oladi. Shuning uchun o’qituvchilarning o’qitishda texnologik kompetentsiyasini oshirishga e’tibor qaratish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati:

- [1] O’qituvchilar uchun ISTE milliy ta’lim texnologiyalari standartlari.
- [2] Dostal, J., Vang, X., Nuangchalerm, P. “Kompyuterdan foydalanish bilan qo’llab-quvvatlanadigan ta’limdagi tajribalar: o’qituvchilarning kompyuterga munosabati”, Kompyuter qo’llabquvvatlanadigan ta’lim bo’yicha 9-xalqaro konferentsiya materiallarida
- [3] Chaaban, Y., Ellili-Cherif, M. “EFL sinflarida texnologiya integratsiyasi: Qatarni o’rganish.
- [4] Fosnot, C.T., Konstruktivizm: nazariya, istiqbollar va amaliyot. O’qituvchilar kolleji, Kolumbiya universiteti, 2005 yil.
- [5] Tarjima yarashini o’rganishda tarjima modellarining yaratilishi tarjimasunoslikning uslubiy sifatda Nilufar Yokubovna Turdiyeva 2018/3/16 Jurnal: Inostrannaya filologiya: yazyk, literatura, obrazovanie Tom 3 Nomer 1 (66) Stranitsy 33-38.
- [6] Til va madaniyatning o’zaro munosabati Mualliflar Nilufar Yokubovna Turdiyeva Nashr qilingan sana 2022/7 Jurnal Xorijiy filologiya 83 Raqam 2 Sahifalar 64-68.
- [7] Mualliflar Nilufar Yokubovna Turdiyeva, Navruz Shuxratovich Davirov Nashr qilingan sana 30.01.2023 Jurnal Texaz Filologiya, madaniyat va tarix jurnali 14 Raqam Sahifalar 38-42.
- [8] LINGVOMADANIYSHUNOSLIKDA STEREOTIPLAR TUSHUNCHASI Mualliflar Nilufar Yokubovna Turdiyeva Nashr qilingan sana 21.04.2022 Konferensiya materiallari XORIJIY TIL TA’LIMI LINGVODIDAKTIKASI VA INNOVATSION ASOSLARI Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya MATERIALLARI Raqam 1 Sahifalar 219-220.